

Buồn vui cuộc đời.

Dặm trung phần

Ngôi đình nhâm, cho đến năm nay (2024), người viết đã sống tại "Xứ lạnh tình nắng Canada" đã 54 năm, quả mùa cuộc đời rồi.

Trong những năm này, có 2 mùa đã tiếp xúc tôi cảm thấy rất là khác biệt: Mùa Xuân và Mùa Thu.

Mùa Xuân có hoa, có lá, có cái khí hậu ấm áp, có hoa, có lá sau những tháng Mùa Đông giá buốt, tuyết rơi, lạnh lẽo và đầy bất trắc trong lúc lá xé.

Mùa hè tuyết rơi, có nhiều hơn nắng chói khác gì Việt Nam làm cho dân chúng quên đi cái giá buốt của Mùa Đông.

Trong đời đi dạy, người viết cảm thấy cuộc đời... lên hương từ đầu tháng Năm, cho đến mùa thu trường vào đầu tháng 9 của miền Bắc Bán cầu...

Thế rồi... Năm Thu đến, với lá rụng, lá đỏ và những ngày tháng mà người viết cảm thấy ngọt ngào, khó chịu và cái "chúng bệnh... Hay fever" để rồi nhiều người trong rừng tác giả của bài viết này đang... thường vậy, khóc cười: mặt đầm lệ, ăn nói không được, chỉ là vì cái bệnh... "Hay fever" vào cuối tháng chín... Mà thực sự ra, chỉ là vì đang sống "êm đềm" để rồi phải vào trường để bắt đầu niên khóa Mùa Thu... Khó số nhất là nhớ khi chúng tôi phải dạy một môn học mới...

Cũng như những năm tháng trước đây, kể từ khi giữa tháng Tư năm nay, trời đã lạnh: nhiệt độ lên đến khoảng 10°C. Khi thì có nắng to, khi thì bầu trời xám xịt, y như mây đen (overcast) khiến thế tưởng chừng được phần bầu trời "overcast" này đã làm cho tôi cũng bị "u sầu" không ít.

Bên này giấy lứt ra, nơi trước cái cửa ra vào. Ven cái màn cửa để tôi có thể nhìn ra bầu trời. Không có mưa, không có gió, không có phiên mưa bên trong để viết ra những "giọng tâm sự" của một ông già 82 tuổi: cái tuổi của đau lưng, đau chân, nhức mỏi... nhưng mà lại thấy bình an bên trong... Sống vì? Chết vì?... Vui buồn đủ thứ... Mỗi chủ nhật 2 tuần lễ nữa qua, tôi đã có 2 người bạn đã viết lên ra đi... Thấy buồn vì chẳng còn có cơ hội gặp nhau. Nhưng mà lại cảm thấy vui vì tôi tin rằng, khi đến lượt tôi phải "ra đi" tôi sẽ chẳng thấy sợ hãi hay buồn bực gì hết: thân thể không còn bị đau đớn, nhức mỏi... gì nữa... Mà tôi lại còn cho rằng tôi sẽ gặp lại được cha mẹ, anh diễm, họ hàng, các bạn bè đã được... quên cảnh mà đi nữa... Tôi sẽ là người "đi trước", cứ tạm coi như "chẳng đi trước, nấp theo sau" để rồi "đến ta sẽ gặp lại nhau... - OVER THE RAIN BOW"...

Xin trở lại với "trần thế" cũng vì quý vị... Sau những ngày tháng trầm của năm 1975, 1976 dẫn đến cuối Niên Khóa Mùa Đông năm 1977 (winter 1977 semester), người viết cảm thấy phần khỏ

trở về với lớp học vào đầu tháng 9 năm 1977.

Một hôm, trong khi tôi đang đi bộ trong
lâu 2 tại Progress Campus, sau khi đã dạy
xong 2 tiếng, tôi gặp ngay ông Viện Trưởng
Douglight (tên thật) của Centennial College.
Trong thời gian đó, College của chúng tôi đang có
khoảng 16 ngàn sinh viên "Full Time" (Toàn thời gian)
và khoảng 40 ngàn sinh viên "Part Time" (bán
thời gian, học ban đêm).

Ông ta mỉm cười bắt tay tôi và nói
- Congratulations, Phạm Đan!

Tôi ngỡ ngàng và trả lời ông ta:

- Congratulations, for what, Doug?

Ông ta nhiều lòng máy:

- For your official Promotion as a Full Time
Professor!

Tôi ngạc nhiên:

- How did you know, Doug?

" Ông ta nhún nhún cười và kể cho tôi nghe:
Anh biết không? Trong chức vụ Viện Trưởng của
tôi, tôi thường nhận được rất nhiều lá thư
thăm vấn (complaints) về một số nhân viên
và giáo sư trong trường... vì cách làm việc bất
trách của họ. Tuy nhiên, tôi rất lấy làm
ngạc nhiên khi tôi nhận được một "petition
letter" của tất cả các sinh viên từ năm thứ
Nhất đến năm thứ BA của ngành Công Chánh
của Anh. Họ đã đề nghị tôi phải cho anh lên
chức ngang hàng cùng với các ông Giáo sư kia.

Nếu tôi không làm theo lời đề nghị của sinh viên, một số sinh viên sẽ sẵn sàng chuyển trường sang Seneca College để học tiếp.

Tôi đã gọi điện thoại cho bà Khoa Trưởng (Dean) Margo Kenny và ông Super Chair Chuck Cobourne phải cho anh lên chức (Full time Professor) ngay hàng cùng các ông Professor khác trong department của anh!

Anh xứng đáng được lên chức vì văn phòng tôi đã biết được nhiều công việc anh đã làm cho nhà trường, tự ý anh làm!"

Ông tươi cười bắt tay tôi và không quên nói:

- You deserve it, Phan. Congratulations again!

Tôi mừng hớn hớn sau khi nghe ông Viện Trưởng cho tôi biết mẫu tin này.

*

*

*

Cuối năm 1975, trong lúc Cộng Đồng Việt Nam tại Toronto đang mới lập ra có chừng 50 hội viên của "Hội Xí HỮU VIỆT KIỂU" đang lo việc giúp cho một số người Việt Nam, đặt di tản đầu tiên của người Ty Nan đến Toronto, tôi nhận được điện thoại của bà Khoa Trưởng Margo Kenny và ông Super Chair Chuck Cobourne gọi tôi và cho biết họ muốn gặp tôi ngay tức thì. Cả 2 người còn nhắc tôi phải mang theo các tài liệu đính danh đến tất cả các môn học mà tôi đã dạy tại College. Họ còn nhắc mang

Tôi phải liệt kê những kinh nghiệm về cách sử dụng tất cả các máy móc trong phòng Thí Nghiệm về vật liệu xây cất + phòng Thí Nghiệm về Thủy Động Học (Hydraulics) + phòng Thí Nghiệm về Cơ Học Áp Dụng (Applied Mechanics)...

Cả hai căn dặn tôi phải liệt kê những kinh nghiệm mà tôi đã có khi đi học với các Department khác trong Phần Khoa Kỹ Thuật...

Tôi hỏi họ lý do tại sao lại phải làm như vậy? Họ cho biết là vì họ "muốn" cho tôi "lên chức". Tôi ngay thốt: "Thì cứ cho tôi lên chức, có gì khó đâu?"

Để tránh việc tôi tiếp tục "hỏi tiếp về các lý do", bà Margo Kenny cho biết:

— College muốn thăng chức cho anh. Theo luật lệ với Union là Chính Phủ, chúng tôi phải cho đăng báo để có các ứng viên khác. Chúng tôi không muốn có ứng viên nào có thể thay thế cho anh được cho nên chúng tôi đã hỏi các ứng viên phải hỏi đủ các kinh nghiệm như anh.

Cuối tháng Tư năm 1976, College có một "Faculty Selection Committee" gồm có 12 thành viên đại diện cho các Giáo Sư (Faculty trong "Faculty Association"), các Administrators (nhân viên trong "Admin. Union"), 2 sinh viên đại diện cho Students' Assosian), 2 support staff (Đại Diện cho các trợ tá).

Các ứng viên (applicants) khác và Phandom đều nộp đơn. Sau khi các hồ sơ đã được "Faculty Selection Committee" họp lại để chọn cho những ai được lọt vào phần "Interview", tôi đã được

"trắng cũ". Sở dĩ College phải có các "Faculty Selection Committee", tại đây Seneca College đã bị kiện tụng sau khi một vài "applicants" kiện College dựa theo lý do "racial discrimination".

Tuy tôi được "trắng cũ" nhưng mà bà Dean và ông Super Chair là "mầm mẫn" chỉ cho tôi lên chức là "Instructor" (trắng trắng với chức "Lecturer" trong hệ thống Đại Học) mà thôi. May thay cho tôi, một ông đồng nghiệp của tôi trong vai "Faculty representative" đã khuấy náo với "Faculty Association" để rồi cuối cùng tôi được trở thành một "Fulltime Professor", nhập hàng với các ông Prof "đàn anh" của tôi.

*
* *

OFFICE POLITICS

Sau khi đã được "trắng chức", tôi bắt đầu đi lý đến những "câu chuyện đáng sâu hậu trường" của Phân Khoa Kỹ Thuật của College chúng tôi. Rất là lý kỹ trên phương diện quyền lợi và "tenure". Trên phương diện "chức tước" người đứng đầu của một "Community College" là vị Viện Trưởng (President), sau đó là Vice President - Academic rồi Vice President - Administration, Vice President - Student Affairs, Vice President - IT; sau đó là các Deans (Khoa Trưởng) của các phân Khoa như Y Tế, Thương Mại, Truyền Thông, Giao Thông & Vận Tải, Kỹ Thuật... Mỗi một Dean còn có các chairs (phụ tá Khoa Trưởng) hỗ trợ các

"Departments" khác nhau (giả dụ như Department of Civil Engineering Technology, Department of English, Department of Nursing,...)
 Trong những năm đi dạy của chúng tôi, Centennial College của chúng tôi có khoảng 90 "departments / Programs) và có chúng trên dưới 16 ngàn sinh viên "Full time" và khoảng 40 ngàn sinh viên "Part time" học ban đêm.

Để trang trải cho tiền lương của một "big college" như vậy, mỗi college nhận được "Funding" của chính quyền tỉnh bang (provincial government) và chính quyền liên bang (federal government).

Nếu tôi nhớ không sai cho lắm, hồi đầu thập niên 1970, mỗi sinh viên full time phải trả học phí khoảng gần 1 ngàn; chính phủ (tỉnh bang và liên bang) cho thêm 2 ngàn. Có nghĩa là nhà trường sẽ nhận được 3 ngàn cho ngàn quỹ từ mỗi sinh viên trong mỗi "academic year".

Trong những năm về sau này, do vấn đề lạm phát lớn, nhà trường phải cắt giảm vấn đề chi tiêu bằng cách cắt giảm phần chi tiêu cho nhiều "ADMINISTRATOR"; nhà trường thay các chức vụ "Chairs" thành "Super-Chairs", có nghĩa là một Super Chair phải trông coi nhiều "Coordinators" (chức mồi, "Coordinators" là "Professors" vừa phải lo dạy học (ít giờ dạy hơn các "Full time Professors. Department nào mà thiếu giờ dạy, nhà trường sẽ thuê "Part-time" hay "Sessional" professors, trả theo giờ / rất là rẻ vì nhà trường không phải trả tiền vào quỹ lương bổng). Ngoài ra

nếu 1 department nào mà có "thừa" professor thì vì professor này sẽ phải bị "cross-appointed" có nghĩa là nhà trường có quyền bắt buộc vì giáo sư đó phải dạy 1 môn mới [có thể] trong cùng 1 phân khoa (division) có thể trong 1 phân khoa khác. Ví dụ như đúng tôi trong phân khoa kỹ thuật có thể bị "assigned" sang phân khoa Giao Thông (Transportation Division) để dạy Toán hay "Properties of Materials"...

Những năm về sau, một số giáo sư về hưu hay từ ý xin nghỉ việc, College không hề thuê thêm giáo sư thay thế, các "deans/superchairs" sẽ lo liệu việc phân chia giáo sư trong các "academic years" sau đó...

Nhiều bạn bè của người viết đã "lâm tường" là đời đi dạy của tôi rất "sướng" trên phương diện "bản cũ soạn lại", có nghĩa là một khi mà tôi đã soạn xong 1 số "lecture notes" rồi thì cứ đó mà dùng lại trong những năm về sau.

Điều này không thực sự đúng vì mỗi một môn học, nhà giáo chúng tôi phải ngồi xuống để soạn thảo cái "COURSE OUTLINE" cho từng môn dạy; Không thiếu mà cũng không thừa để mà mảnh bằng (diploma) của sinh viên phải được nghiệp đoàn của công sở. Công nhân là "hợp thời" với nghiệp đoàn đó. Trong cả năm học (academic year) trong Fall Semester và Winter Semester, các "Full Time Professors" và Coordinators có nhiệm vụ phải "revise" các Course outlines để mà department đó không "phí phạm" ngân quỹ - Xin nhắc thêm là: người giáo sư Trường THPT là một "Faculty"

, như các Giáo Sư khác và thuộc về nhiệm vụ đoàn "Faculty Association". Trong khi đó Chair/Super Chair là một "ADMIN", thuộc về nhiệm vụ đoàn "ADMIN ASSOCIATION".

Sang đến thập niên 1980, vì vấn đề ngân quỹ cho trường CÔNG HẠNH giúp tôi căng pay cấp lo hẹp, Ban Giảng Huấn chúng tôi mỗi năm lại phải "revise" lại các "COURSE OUTLINES" liên quan đến ngành Công chánh để mà sinh viên cấp Technicians (học 2 năm) và cấp Technologists (học 3 năm) có thể gia nhập Hiệp Hội OACETT (Ontario Association of Certified Engineering Technicians and Technologists) một cách dễ dàng. Chúng tôi phải theo dõi phần updating này năm nọ qua năm kia. Nếu mà chương trình dạy nghề này (Curriculum program) không được "updated" hàng năm, ngành Công chánh chúng tôi sẽ bị mất sinh viên vì họ sẽ ghi tên vào học với Seneca College.

Tiệc nổi là 3 ông Giáo Sư George Sand, Sharad Kali và ông Mohamed Ali không nhận Bret điều đó. Ba ông này cho rằng họ đã có "tenure" do đó nhà trường sẽ không thể sa thải họ được.

Trong Department của tôi có một ông GS gốc Hoa. Lần lần là một GS gốc Việt tôi cười thầm và như mình là một "INDOCHINESE"!

Hẹn gặp lại suy về trong + bài khác

Dàm Trung Phán

April 22, 2024